

SPECTACOLE

Arta comediei de De Filippo

Natalia STANCU

Lumea e
plină de
histrioni?

Fără îndoială că "Arta comediei" (titlul ce putea fi tradus probabil și mai fidel "Arta Teatrului") este un *De Filippo* de mare clasă.

Binecunoscuta măiestrie a portretizărilor (corelate unei încărcături epice - romanești) care l-a făcut faimos pe autorul "Filumenei Marturano" și al lui "Napoli, orașul milionarilor" se împletește în piesa a cărei recentă premieră a avut loc la Teatrul "Toma Caragiu" Ploiești, în regia lui Felix Alexa, cu virtuțile unei situații deosebit de inspirate, aș zice chiar diabolic de inventive. O situație care, pe de o parte, alimentează continuu tensiuni și enigme specifice unei piese quasi-polițiste dar care, pe de altă parte, prin ambiguitatea ei funciară, favorizează o meditație profundă despre osmoza dintre realitate și spectacular (teatru) și dificultatea de a le discerne și separa. Deși avertizat (și avizat - căci este un fost entuziast artist amator) că ar putea fi victima unei farse - prefectul De Caro nu poate face deosebirea,

nu poate stabili - dacă e vorba de niște oameni adevărați sau de niște personaje excelent jucate de actorii unei trupe locale. Enigma nu e de fapt a lui De Caro. Ea ține de ambiguitatea Teatrului ca Lume și mai ales a Lumii ca Teatru, temă atât de fascinantă pentru De Filippo.

S-ar putea foarte bine ca petenții să fie oameni obișnuiți, cu toate aparențele "jocului" și ale "interpretării". Căci "Totus mundus agit histrionem". Întreaga lume se comportă precum histrionii. Dramaturgia lui De Filippo ca și a altor confracți ai săi (unii chiar din zilele noastre) trădează însă și influența lui Luigi Pirandello. Din mantaua acestuia sunt "umorismul", paradoxurile grotesci, tema vieții ce impune "roluri" și a rolurilor ce subminează sau dimpotrivă amplifică adevărul ființelor, motivul personajelor în căutare de autor (sau spectacular) și motivul iluziilor ce se substituie realității.

Felix Alexa, regizorul spectacolului de la Teatrul "Toma Caragiu" din Ploiești,

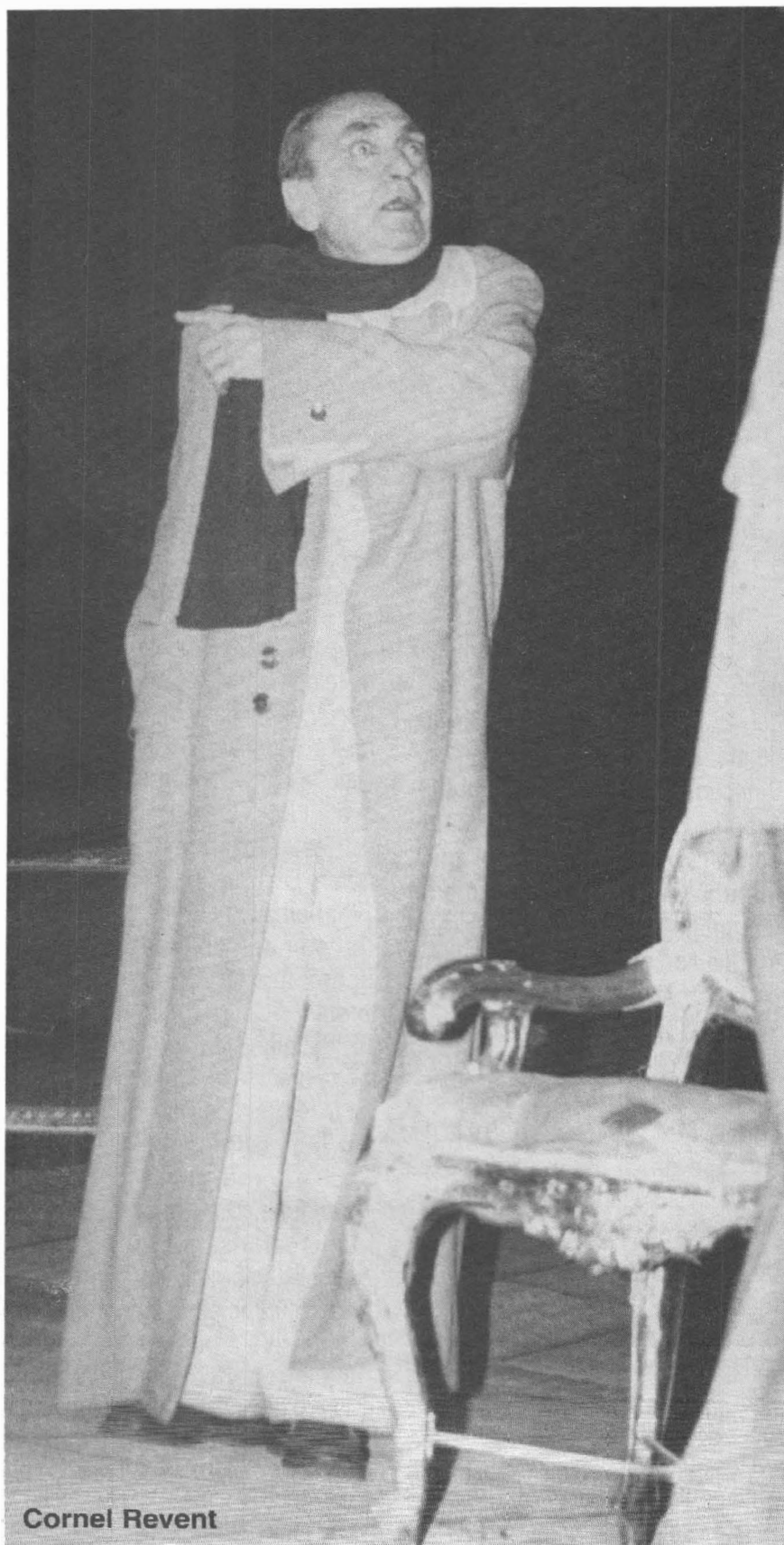
nu omite nici una din virtualitățile textului pe care îl descifrează minuțios și just și îl decupează cu mare atenție; o atenție concentrată pe nuanțele caracterizante și cu deosebire revelatoare pentru ardența enigmei teatru-viață. El creează și întreține fără fisură ambiguitatea identității petenților și trezia suspiciunii prefectului. S-ar putea spune, fără îndoială, că balanța înclină în favoarea teatralității.

Rezultantă a adecvării la text, dar poate și o limită a transfigurării, spectacolul de la Ploiești rămâne, în primul rând, *unul de actori*.

Și este o plăcere să te întâlnești cu o galerie de interpreți din patru generații - cei mai "cu experiență" într-o formă suprinzătoare prin tonus, plasticitate și fervoare. Dominant aproape tuturor portretelor este *patetismul*: imensa încredere a eroilor în adevărul lor și energia uriașă pe care fiecare o desfășoară pentru a convinge și a obține ceea ce urmărește. Toți eroii au trăiri la granița

dintre normalitate și funambulesc. Cu toții par deopotrivă voințe puternice și, totodată, jucării în mâna unor forțe superioare lor și superioare întâmplărilor prin care trec sau pe care le provoacă.

Dincolo de apariția și vestimentația elegant-ceremonioasă Corneliu Revent insistă pe naturalețea și înalta civilitate a lui Oreste Campesse, pe totala lui bună credință. Dumitru Palade se impune în mod deosebit în rolul medicului Quinto Basetti - obsedat al ideii de demnitate și revanșă morală; un personaj frizând absurdul, care trece cu ușurință de la gravitate la furie. Remarcabil este și Lupu Buznea în Părintele Salvatti, cu poveștile lui de roman senzațional, cu ticurile sale ciudate, cu viziunile lui. O excelentă compoziție pe o și mai subțire muchie între lupta pentru impunerea adevărului ce a fost ascuns și falsificat și mitomanie, or chiar nebunie - impune Raluca Zamfirescu, actriță cu mari resurse dramatice. Mihai Coadă face în De Caro un tur de forță adesea încununat de succes. El sesizează ironia cu care concepe De Filippo acest personaj, adept și teoretician "furibund" al unui "teatru nou"; și joacă cu mobilitate atât banalitatea, cât și generozitatea, dar mai ales suspiciunea de nimic adormită a eroului, contrariat în cele din urmă până la isterie. Un secretar amabil, optimist, constructiv, sobru, precis și eficient - conturează Mihai Răducu. Nu trec neobservați (în acest spectacol al cărui decor cu sugestii de supra-realism este semnat de Diana Ruxandra Ion), nici Fabian Gavriluțiu, Al. Pandele, Carmen Ciorcilă și Sebastian Nistor.

Cornel Revent